

„Egy ország zenekultúráját nem egyes zenészek csinálják, hanem az egész nép... Minden ország zeneszerzése, ha eredeti, a maga népe dalain alapul.”

Kodály Zoltán zenekedvelő ifjúsághoz.
1950.

Gráberné Bősze Klára

Kodály Zoltán és a Veres Pálné Gimnázium

Dokumentumok a Veres Pálné Gimnázium énektanárainak és diákjainak Kodály hangversenyeiről.

2017-ben ünnepeljük Kodály Zoltán születésének 135. és halálának 50. évfordulóját. (Kecskemét, 1882. december 16. – Budapest, 1967. március 6.)

A Kodály-módszer a 20. századi magyar zenei nevelés, oktatás, az iskolai énektanítás alapja. Minderről, munkásságáról, életéről sokan, sokat írtak. Iskolánk könyvtárában is találhatunk róla szóló és általa írt műveket. De iskolánk és Kodály Zoltán kapcsolatáról az alábbiakban szeretnék beszámolni, büszkélkedni.

SERÉNYI Emma (Kaposvár, 1915. 12. 01. – Budapest, 2000. 05. 07.) iskolánk énektanára és az énekkar vezetője 1945-1949-ig. Kézimunkát és „mindennapi kérdések”-et is tanított. Az iskolai cserkészcsapatot is ő szervezte meg. Iskolánkban töltött éveiről az 1989/90. tanévi évkönyvben számol be „Hogyan vezetett uram Veres Pálné iskolájába” c. nagyon érdekes és megható tanulmányában. (Évk. 122-126. p.) Ebből idézném Kodály Zoltánnal kapcsolatos emlékeit: „Amikor a még romos kottatárat kezdtem rendezgetni Kodály Zoltán szavai jutottak eszembe: „Nekünk mindig mindent újra kell kezdeni”. De az osztályokban megtartott hangpróbák után, hamarosan együtt volt a közel 80 tagú kórus. Kodály: Magyarokhoz c. kórusművével kezdtem el a munkát. ... 1947 őszén érkezett az ideje annak, hogy Kodály tanár urat, szeretett Mesteremet meghívjam kórusom meghallgatására. A „Vejnemőjnen muzsikál” c. kórusművét választottam ki erre az alkalomra. Örömmel fogadta meghívásomat, és a tőle megszokott pontossággal meg is jelent az énekkari próbán. A kórusmű elhangzása után a tanár úr odament a táblához, melyre egy nem könnyű dallamot írt fel, megfelelő nehéz ritmusban. „Most ezt énekeljék le”... Örömmre jól kiállották a próbát, a tanár úr elégedetten távozott. ... A Mester látogatása után pár nappal, levelet kézbesített számomra a posta. ... feladója a Zeneakadémia. A levélben ... ez állt: Kodály tanár úr kívánsága, hogy 65. születésnapja tiszteletére készült ünnepségen a Veres Pálné Gimnázium énekkara Vejnemőjnen muzsikál c. kórusát énekelje el. A levél kézhezvétele után személyesen felkerestem a tanár urat a Zeneakadémián. ... megkérdeztem, helyesnek tartja-e, ha orgonakísérettel adjuk elő. Tetszett neki a gondolat, mert eredetileg is orgonára írta. ...

Kórusommal még egyszer alkalmunk volt megbizonyítani, hogy méltók vagyunk a tanár úr bizalmára. 1948-ban, az országos centenáriumi női dalosversenyről, amelyet Kecskeméten, Kodály szülővárosában tartottak ... az első díjjal, egy szép ezüstserleggel tértünk haza Budapestre.”

Serényi Emma 1939. januárjában Székesfehérvár vegyeskarának karnagya lett. „Még abban az évben az énekkar meghívást kapott Kassa felszabadulásának az emlékére rendezett dalos ünnepélyre, ahol Kodály: Liszt Ferenchez c. művét adtuk elő. Nagy volt a siker...” (Jel 1990. 3. sz.)

Kodály Zoltánnal és műveivel kapcsolatos találkozásait, élményeit az „Így láttuk Kodályt (Bp., Püski, 1994.) c. műben olvashatjuk. (246-250. p.) A könyvet dedikálta: „Legkedvesebb iskolámnak a Veres Pálné Leánygimnáziumnak múlhatatlan szeretettel Bp. 1997. nov. 12. Serényi Emma”

Dr. GYÍMESI Károlyné Csaba Etelka (Makó, 1905. 04. 09.-) ének – és zenetanár több évi ének- és zenetanári működés után az 1957/58. tanévben kezdett iskolánkban tanítani. Önéletrajzából tudjuk, hogy „a Néphadsereg Tisztiházában nagy énektanítói mesterünknek, Kodály Zoltánnak 75. születési napja alkalmából önálló hangversennyel tiszteltük meg a jelenlévő mestert. 1958-ban márc. 23-án a Zeneakadémián is résztvettünk kórusunkkal a közös Kodály-hangversenyen.” (De már korábban a Budapest II. ker. Csalogány-utcai tanítóképző énekkarával „1948-ban önálló centenáriumi hangversenyt rendeztem a Zeneakadémián Kodály Zoltán jelenlétében.” önéletrajzából.)

UGRIN Gábor (Gyula, 1932 – Budapest, 2015) iskolánk énektanára és karvezetője 1960-tól 1978-ig. Az 1967/68. tanévben „Iskolánkban az idei tanévben egy százhetven és egy hatvantageú vegyeskar s egy tizenkéttageú leány-kamarakórus működött. Szerepléseink: A 170 tagú kórus két alkalommal a Zeneakadémián (ősszel és a tavaszi Kodály emlékhangversenyen) szerepelt sikerrel.” Közli Ugrin Gábor énektanár. (Évk. 23. p.) A tizenkéttageú kamarakórus szerepléséről Losonczy Katalin III.c oszt. tanuló számol be. (Jelenleg a Budaörsi Zeneiskola igazgatója.) Egy kis kamarakórus összeállításának gondolata merült fel több tanulóban a „Ki mit tud?” kapcsán. A tagok között az I-III. osztály tanulói voltak. Így pl. Réger Mónika II.b , Ferencz Éva III.a., Losonczy Katalin III.c., stb.

Vezetőjük Mészáros Erzsébet III.c. oszt. tanuló lett. „... 168 kamarakórus közül ... mi kerültünk ki győztesként. A döntőben ... a végső győzelmet Kodály: Esti szellő c. csodálatos tricinájával szereztük meg. „ (24. p.) Az 1972/73. tanévi évkönyvből tudhatjuk, Masszi Gabriella kórustitkár beszámolójából, hogy „Iskolánk nagykórusa hatalmas feladatra vállalkozott az idén. Már év elején tudtuk, hogy tavasszal Kodály Zoltán Psalmus Hungaricusát énekelhetjük a Zeneakadémián ... Az év első felében Szervánszky-Petőfi Kicsapott a folyó és Kodály Magyar nemzet c. művét tanultuk meg a Petőfi évforduló tiszteletére. ...” Több sikeres hangverseny „... után már „teljes bedobással” készültünk a nagy erőpróbára, a Psalmusra. Naponként kemény próbák előzték meg a koncertet. Végre elérkezett május 5-e. Mindannyiunknak felejthetetlen ez a hangverseny.” „BBC-verseny. ... az Angol Rádió által meghirdetett „Lett he people sing!” ... nemzetközi versenyen a hangszalagok meghallgatása után a zsűri nekünk ítélte a legjobb középiskolai kórusnak járó díjat, az „Ezüst pacsirtát”, amelyet Ugrin tanár úr ... vett át. ...” A hangszalagon Monteverdi, Hindemith, Bárdos Lajos művei mellett „Kodály Zoltán fölszállott a páva c. műve szerepelt. Ezzel a műsorral értük el a nemzetközileg is jelentős eredményt.” Havas Ágnes kórustag beszámolója.” Végül Pánczél Anikó a „Kodály műveltségi versenyről ír.

„... A kéthónapos megfeszített munka, az együtt töltött délutánok a közös zenélés, remények és kétségek ... a kitartás és sok-sok kedves élmény eredménye végül is a II. helyezés lett.

Nehéz küzdelem volt de számunkra nagyon értékes. Nem az elismerésért dolgoztunk. ... hanem az igaz és mély eszme szolgálatáért. ... Legnagyobb élményünk mégis talán az volt, amikor Kodály szellemével telve magunk énekelhettük a Psalmus Hungaricumot. A Psalmust énekelni önmagában is életre szóló élmény lehet bárkinek. ... Köszönet Ugrin tanár úrnak a Psalmusért s az iskolában folyó zenei élet minden szépségéért.” (7-10. p.)

RÉGER Mónika, a VPG tanulója 1966-1970., majd tanára 1990-es évektől, nagyon sok kitüntetés tulajdonosa. Világszerte szerepelt a VPG kórusával és énekeltek Kodály műveket. Az énekkar vezetésével aranyérmes és az „Év kórusa” „Az év karnagya” megtisztelő cím tulajdonosa.

Veres Pálnés diákok: B. Sztojanovits Adrienne „a Pünkösdlőelső karnagya” (Ld. Így láttuk Kodályt. Bp. 1979. 169. p., arcképe is.) Palámkay Klára (VPG évk. 1968/69. 137.p., Eősze L.: Kodály Zoltán ... Bp. 1956. 157. p.) Többek között Réger Mónika, Losonczy Katalin, Ferencz Éva a világhíres zenepedagógus módszerét az egész világon ismerik és elismerik. Bencze Judit (1971/72-ben érettségizett) Japánban él, ott alapított iskolát óvodával együtt és a Kodály módszert tanítja.

Más: tanárok és diákok írásai, emlékei Kodály Zoltánnal kapcsolatban:

Alszeghy Zsoltné: A tananyag feldolgozása az irodalomórákon c. tanulmányában írja: „Kecskeméti Vég Mihály LV. zoltárának olvasása és Kodály Psalmus Hungaricusának meghallgatása kapcsán inkább pszichológiai érdeklődéssel tettem fel az osztálynak a kérdést: miről gondolkodtak a zenemű hallgatása közben, de az őszinte válaszokban érdekes rejtett kapcsolatokat lehetett felfedezni, még akkor is, amikor látszólag igen messze jártak a műtől. Szépen kialakult a válasz arra is, miben volt a XVI. századi mű Kodály ihletője.” (Évk. 1969/70. 49. p.)

Sellei Iván III. c oszt. tanuló így emlékezik az 1969/70. tanévi „Iskolánk zenei életéről” c. összeállításában: „... Tavaszi, második zeneakadémiai fellépésünkön adtuk elő először Kodály: „Felszállott a páva” c. művét – amely talán a legkedvesebb műsorszámunk, ...” (évk. 80. p.)

Masszi Péter IV.c. oszt. tanuló az 1971/72. tanévben „Iskolánk kórusmunkájáról” számol be, mint kórustitkár. „... Kodály Zoltán-émlékhangversenyen a legjobb budapesti középiskolai kórusok között befejező számonként énekelhettük a Felszállott a pávát, a Turót eszik a cigányt, és talán az egyik legszebb, legbensőségesebb Kodály-művet, az Esti dalt is. Kodály-émlékhangversenyen vettünk részt a kerületi kórusok rendezésében a Fővárosi Tanács dísztermében is. ... Ugrin tanár úr ... irányítása mellett ... .” (Évk. 18. p.)

És végül Kodály örökérvényű szavai:

„Így hazánk máig dilettantizmus Eldorádója. A helyzet tán még rosszabbodott. Egyre halkabb lett a régi magyar, a különbet kereső, becsülő, nevelő szellem, és egyre jobban elszaporodtak s egyre hangosabbak a jobb munkájának kerékkötői.”